

Nové knihy (5)

Nakladatelství Laichtrovo zasílá nám monumentální dílo *Dějiny nauk národohospodářských od doby fyziokratů až po naše dny*, jehož autory jsou proslulí odborníci francouzští *Charles Gide* a *Charles Rist*. (Dva díly překladem Jana a Milady Koudelových; stran XXIV + 468 a XII + 497.) Dílo toto vyšlo v Laichtrově Výboru nejlepších spisů poučných jako jeho kniha 41; byl nám slíben posudek odborný o něm.

Totéž nakladatelství vydalo v Otázkách a názorech *Maurice Maeterlincka Smrt* (přeložil Jan Kubišta; stran 148, za K 2,60). Znamý básník belgický a myslitel monistického rázu napsal tu řadu statí o záhadách záhrobných a různých hypotézách snažících se rozřešiti je, které budou čteny horlivě zvláště nyní — půda pro úvahy a dohady tohoto druhu jest dnes připravena, jako nebyla posud nikdy, a na vzrůst spiritismu můžeme se připravit jako na přirozený doprovod hrůzných dějů válečných.

Mezi své Pěkné knihy pro mládež zařadil týž nakladatel ruskou knížku *S. A. Pospělova Ve sněhu východní Sibíře* (stran 170, za K 1,80; přeložil Jindřich Veselovský; s 18 obrázky).

U Otty vyšel 11. svazek *Sebraných spisů Zikmunda Wintra*, obsahující řadu obrázků *Ze starodávných radnic* (řada I; stran 334); dále vydány tam *Karla Maška* povídková sbírka *Pestrý záhon lásky, hněvu a smíchu* (stran 331, v Laciné knihovně národní) a *Tré povídek Elizy Orzeszkové* (přeložil Adolf Černý; Světové knihovny číslo 1275-77).

Nejmenovaný autor, pravděpodobně kněz katolický, vydal v Pelhřimově *Vigilie velikého dne* (L. P. 1917, stran 68), v nichž výkladem Zjevení sv. Jana a z různých událostí dobové kulturních dopočítává se příchodu Antikristova, konce války světové, posledního soudu... Také příznačný zjev dobový.

F. Topič posílá nám novou knížku lyriky *Dykovy Noci Chiméry* (stran 103, za K 3,60). Jest to první číslo nové sbírky veršovaných prací Hovory s básníkem, redigované Jaromírem Boreckým. Pořadatel praví, že vzorem jeho knihovny jsou Poetické besedy, vydávané v osmdesátých letech 19. století Janem Nerudou.

Tamže vydal *Antonín Macek Listy k srdci*, Essaye z roku 1916 (stran 60, za K 1,20). Název „essaye“ jest poněkud náročný pro tyto feuilletony, z nichž většina tuším byla otištěna v Zlaté Praze. Jsou to ušlechtilé články rozjímavého rázu, namířené proti materialistickým pověrám naší doby, proti atheismu srdce a duše, bojující za kulturu na podkladě nábožensky spiritualistickém, psané s pěkným rozhledem po moderní tvorbě básnické a myslitelské a jazykem většinou ryzím a místy i prosvíceným nebo prožehnutým paprskem básnickým. Jen se substantiválním užíváním přídavných jmen středního rodu nemohu se smířiti. „Zpětná cesta od skvělého k morálnímu je nesmírně těžká“, čtu na str. 39. Zní mně to jako otrocký překlad z němčiny. Das Prächtige, das Blendende, das Moralische! Proč neřici od skvělosti k morálnosti? Odtážitost a pojmovost vyjadřujeme přece podstatnými jmény tohoto zakončení zcela jasně a rozhodně.

243 Tamže *Tanec* od dra *Emanuela Siblika* ve sbírce *Duch a svět*, číslo 26—27 (stran 160 s několika vyobrazeními) a *Svátkovy Pražské pověsti a legendy* v *Strejčkově* Sbírce souvislé četby školní (dva díly; stran 106 a 94).

Nákladem Dědictví Komenského *Jaromíra Johna Listy z vojny, jež psal jsem svému synovi* (stran 106). Jest to sedm polopovídek poločtů, jež posílá z pole svému synkovi otec, důstojník vozaťajský, nejprve ze Srbska, pak z Makedonie, posléze z Prahy z nemocnice vojenské.

Příspěvek k literárním mravům českým

V poslední Zlaté Praze oznamuje její redaktor *Gustav Pallas* novou veršovanou sbírku *Hovory* básníků způsobem, jenž vyžaduje si několika poznámek. Předně: jméno redaktorovo, Jaromíra Boreckého, i jména přispívatelů (Dykovo, Klášterského, Šimánkovo, Rokytovo, Wojkowiczovo, Wenigovo, Boreckého) napovídají prý, že nová sbírka jest opravdu schopna „navázati na velkou tradici Nerudovu“. *Takto* smí psáti nakladatel ve svých prospektech, ale píše-li tak literární kritik v kritické rubrice, jest to literární neoprávdovost, která vynucuje si protestu. Prostá věcná pravda jest, že ve sbírce *Hovory* básníků vydána byla posud jediná slušná sbírka lyrická, Dykovy *Noci Chiméry*, ale ostatní uvedená jména neopravňují k něčemu než k vyčkávané rezervě a nejméně již opravňují k naději, že dovedou pokračovati v tradici nerudovské; ano, mnohé citované jméno jest bezesporně hluché a mrtvé pro živý umělecký a básnický vývoj dneška: náleží typickému včerejšku, který nemá zítřka. Po druhé: velebení sotva narozené sbírky Topičovy bylo p. Gustavu Pallasovi zámlkou k útoku na existující obdobnou sbírku *Zlatokvět*, jež dokázala již, a ne pouze prospekty, nýbrž řádkou knih, že svůj úkol opravdově plní, vyšly v ní knihy Dykovy, Neumannovy, Theerovy, Šramkovy, v nichž jsou básně náležející k nejlepším, co máme posud v lyrice. A to jest cosi lidsky zahanbujícího a literárně pokořujícího! Až *tam* dovede sestoupiti literární mstivost a zášť! Pan Pallas dovedl v literární mstivosti pohřbiti, ovšem pouze na papíře, *Zlatokvět* jen proto, že nakladatelem jeho jest člověk, který jest členem nakladatelského družstva *Kmene* — listu, jenž ztratil přízeň p. Pallasovu proto, že upozornil kriticky na některé jeho literární hříchy. Pan Pallas dovedl psáti o *Zlatokvětu*, jako by byl „zašel úbytými již po třetím či čtvrtém svazečku“, ačkoliv nakladatelství ohlásilo několikrát, že má vytištěny tři významné svazky nové: *Theerův*, *Dykův*, *R. Kru-pičkův*, které se opozdily jen proto, že není dokončena jejich vyzdoba knižní! Je pravda, že čin p. Pallasův a jeho mravní úroveň není, žel, v dnešním literárním životě českém nic osamocené; ano, *takovými* zbraněmi bojuje se dnes proti nepohodlným lidem: lži, urážkou, překrucováním, lstí a kletvou; ale přesto nebo snad *právě* proto, pro svou typičnost, stojí za to, aby byl zaznamenán. Mluví se v poslední době o českém obrození a znovuzrození; odvážné politické naděje vlní se hrudi národa jedva volně dýšícího, když byly spadly svírající obruč a okovy; a tato doba jedinečné krásy, nové národní jaro, po němž doufáme všichni v příchod národních žní, jest skončeno nízkými štvanicemi záští a zloby, útkem a dráčstvím, řáděním násilníků a lstivců. V ústech obracejí farizeové neustále jméno Husovo, Jeronymovo, Chelčického a jiných heroů národních až do Smetany a Nerudy, ale